

Novi pristopi,
nova priložnost:

Psihodeliki v psihoterapiji

PSIHEDELIKI V PSIHOTERAPIJI

Zbornik povzetkov

Novi pristopi, nova priložnost: Psihedeliki v psihoterapiji

Urednik

Lenart Motnikar

Sourednik

Martin Kavčič

Jezikovni pregled

V. M.

Naslovnica

Samanta Knapič

Vodja založbe

Nikolina Jeretič

Izdali in založili

Društvo biopsihologov Slovenije,

Ulica Istrskega odreda 1, SI-6000 Koper

Koper 2017

ISBN 978-961-285-771-4 (slovenska spletna izdaja)

<http://www.dbps.si/wp-content/uploads/2017/04/978-961-285-771-4.pdf>

ISBN 978-961-285-772-1 (angleška spletna izdaja)

<http://www.dbps.si/wp-content/uploads/2017/04/978-961-285-772-1.pdf>

© 2017 Društvo biopsihologov Slovenije

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

615.851:613.83(082)(0.034.2)

NOVI pristopi, nova priložnost [Elektronski vir] : psihedeliki v psihoterapiji : [zbornik povzetkov] / [urednik Lenart Motnikar, sourednik Martin Kavčič]. - El. knjiga. - Koper : Društvo biopsihologov Slovenije, 2017

Način dostopa (URL):

<http://www.dbps.si/wp-content/uploads/2017/04/978-961-285-771-4.pdf>

ISBN 978-961-285-771-4 (pdf)

1. Motnikar, Lenart

290734336

Koordinator projekta

Doroteja Selan

Predsednik konference

Špela Ocvirk

Idejni vodja projekta

Zala Slabe

Odnosi z javnostmi

Eva Koderman

Damjan Marić

Poslovodstvo

Martin Franetič

Doroteja Selan

Znanstveni odbor

Gorazd Drevenšek

Martin Kavčič

Mina Paš

Organizacijski odbor

Doroteja Selan

Špela Ocvirk

Eva Koderman

Damjan Marić

Lenart Motnikar

Martin Kavčič

Zala Slabe

Martin Franetič

Nensi Murovec

David Medica

Nikolina Jeretič

Samanta Knapič

Urednik

Lenart Motnikar

Izdajatelj

Društvo biopsihologov Slovenije

Podpora

 INTESA SANPAOLO BANK

BROLINE

Vsebina

Predgovor Lenart Motnikar	6
Osnove in toksikologija psihedelikov Lucija Peterlin Mašič	7
Farmacevtsko-botanični pogled na psihedelike Samo Kreft	8
Psihedeliki in duhovnost – medicinski in terapevtski vidiki Levente Móró	9
Psihoanaliza kot izbira in ena od možnosti Janja Kaiser-Zupančič	10
Fenomenologija spremenjenega stanja zavesti in transferni odnos – terapevtske in antiterapevtske implikacije Vid Vanja Vodušek	11
Teoretične in praktične osnove psihedelične psihoterapije Marko Vide	12
Primerjava zdravilnega potenciala ayahuasce s psihoterapevtskim procesom: Predstavitev prve Slovenske raziskave o zdravilnem potencialu ayahuasce Mina Paš	13
Iboga – mit in resničnost Roman Paškulin	14
Ketamin – znanilec nove dobe zdravljenja duševnih motenj Damjan Marić	15
Psihoterapija s substancami, ki spreminjajo zavest Peter Gasser	16
Zdravstvena tveganja psihedelikov v kliničnem in nekliničnem okolju Teri Suzanne Krebs	17
Uporaba psihoaktivnih snovi, reguliranih z mednarodnimi konvencijami Združenih narodov, v medicini Milan Krek	18
ŠTUDENTSKA SEKCIJA	
Terapija s pomočjo MDMA za zdravljenje posttravmatske stresne motnje Živa Korda	20
Potek terapije z uporabo LSD-ja Ema Špan	21
Terapevtski potencial psilocibina za zdravljenje odvisnosti od kajenja Anja Cehnar	22
Psihedeliki pri Aztekih in njihov potencial v medicini in psihoterapiji Špela Ocvirk	23
Sodelujoči	24

Predgovor

Lenart Motnikar

»Najbolj zanimiv uvid tistega dne je, da je bil ta veličastni spomin priklican z delčkom grama bele trdnine, vendar nikakor ne bi mogel trditi, da so bili ti spomini vsebovani v njej.

Vse kar sem spoznal, je prišlo iz globin mojega spomina in psihe. Doumel sem, da je ves naš svet zajezen znotraj uma in duha. Lahko ne iščemo poti do njega, lahko celo zavračamo njegov obstoj, ampak zares je tam v nas, in obstajajo snovi, ki spodbujajo njegovo prostost.«

S temi besedami je svoje prvo srečanje z meskalinom opisal Alexander Shulgin, najbolj znan kot odkritelj številnih psihedeličnih učinkovin. Čeprav odkritje večine spojin, ki se danes uporabljajo za odpiranje vrat v psihedeličen svet, pripisujemo njemu, so bili raziskovalci tega sveta dejavni že daleč v zgodovini.

Gon Homo sapiensa po raziskovanju neznanega je pogosto prepoznan kot tista ključna lastnost, ki je vrsto popeljala do dosežkov, s katerimi se lahko hvali danes. Če pomislimo na razvoj astronautike kot na primer izjemnosti, do katere pripelje želja po poznavanju zunanjega, je psihonautika primerljiv primer izjemnosti, do katere vodi želja po poznavanju notranjega. Psihonautiki obča populacija sicer ne pripisuje tolikšnega prestiža. Celo nasprotno, če jo sploh pozna, ji pripisuje nekoliko zlovešč prizvok. Na nek način je to povsem razumljivo – psihonautika namreč nima svojega Neila Armstronga in mesečevih kamnov, s katerimi bi paradirala po svetu in ekranih. Njene trofeje so veliko bolj subtilne in osebne.

V nasprotju z enim zunanjim svetom je notranjih svetov vsaj toliko kot ljudi. In ker je vsak že dovolj zaposlen s svojim, se z dosežki drugih ne ukvarja, pojem »psihonaut« pa raje referira na izstopajoče zunanje primere, običajno tiste, ki v svojem poslanstvu niso bili najbolj uspešni. Tako razumevanje je v praksi podobno, kot če bi si pod pojmom »astronavt« predstavljali otroka s polomljenimi nogami in kartonastimi krili na rokah. V resnici gre pri psihonautiki, tako kot pri astronautiki, za teorijo, ki jo je treba načrtno, skrbno in natančno obdelati, če želimo priti do hvalevrednih rezultatov. V nasprotnem primeru lahko, dobesedno ali pa zgolj halucinirano, strmoglavimo na Mars.

S tem dogodkom in pripadajočim zbornikom želimo občini javnosti predstaviti teorijo in prakso, kakršnima bi sledila psihonautska ekipa Apola 11. Želimo, da je organizacija prve tovrstne znanstvene konference na naših tleh vsaj majhen korak za človeštvo in velik za tiste, ki so se odločili vplesti. V tej točki si celotna ekipa zasluži pohvalo, da je zamisel pripeljala od njene zasnove na Kitajskem do izvedbe tukaj danes. Delo z vami je bilo v veselje in kljub vsem težavam nam je uspelo obdržati visok nivo optimizma in duhovitosti. Upam, da se zgodba danes ne bo končala in bomo imeli priložnost sodelovati še kdaj v prihodnje.

Osnove in toksikologija psihedelikov

Lucija Peterlin Mašič

Klasične halucinogene oziroma psihedelike razvrščamo glede na kemično strukturo v dve glavni skupini: indol- in fenilalkilamine. Med indolalkilamine uvrščamo spojine, strukturno podobne serotoninu, kot so dimetiltriptamin (DMT), psilocin (4-hidroksi-DMT), psilocibin (4-fosforiloksi-DMT), ter strukturno bolj kompleksne ergoline, med katerimi je najbolj znan dietilamid lizerške kisline (LSD). V skupino fenilalkilaminov uvrščamo meskalin in veliko število sinteznih spojin, kot so DOM (2,5-dimetoksi-4-metilamfetamin) in 4-jodo derivat DOI. Psilocibin je tako imenovano predzdravilo, ki se v organizmu s hidrolizo pretvori v aktivni psilocin. DMT je zaradi hitrega metabolizma neučinkovit po peroralni aplikaciji, medtem ko Ayahuasca vsebuje poleg DMT tudi zaviralce monoaminske oksidaze (MAO), kot so harmin, tetrahidroharmin in harmalin, ki zmanjšajo metabolizem DMT ter tako omogočajo zadostno prehajanje v možgane.

Psihedeliki so po mehanizmu delovanja dokaj neselektivne spojine, ki se vežejo na številne podtipe serotoninskih (5HT) in drugih receptorjev. Profil vezave na posamezne receptorje je pri posameznih psihedelikov zelo različen, vendar se predvideva, da so učinki psihedelikov odvisni predvsem od delnega agonističnega delovanja na 5HT-2A podtip serotoninskih receptorjev.

Subjektivni učinki klasičnih psihedelikov so podobni, odvisni od odmerka in načina aplikacije ter se razlikujejo po jakosti in trajanju delovanja. Psihedeliki se med seboj razlikujejo po lipofilnosti, prehajanju krvno-možganske bariere, hitrosti nastopa učinka ter biološki razpolovni dobi. Vsi so relativno akutno netoksični, ne povzročajo odvisnosti in večjih odtegnitvenih simptomov. Toleranca se razvije hitro, v 3-6 dneh kontinuirane uporabe; pojavi se tudi navzkrižna toleranca. Signifikantni toksični fiziološki učinki pri nizkih odmerkih niso pogosti; lahko se pojavijo slabost, bruhanje, tremor, nemir, parastezije, mrzle dlani in stopala, zaradi blage simpatomimetične aktivnosti se lahko blago povečata pulz in krvni tlak. Akutne zastrupitve s psihedeliki pri monouporabi so zelo redke.

Vendar pa uporaba psihedelikov lahko predstavlja edinstveno psihološko tveganje za pojav »bad tripa« in manj pogostih neželenih reakcij, kot so panični napad, psihotična reakcija ter obstojna halucinogena motnja zaznavanja (prebliski), ki so neodvisni od odmerka, vendar manj pogosti pod kontroliranimi pogoji. Na podlagi rekreativne uporabe psihedelikov ne moremo ugotoviti, kakšna je incidenca pojava neželenih reakcij, saj nimamo podatkov o kakovosti, čistosti in odmerku uporabljenih snovi.

Psihedeliki delujejo kot agonisti ali delni agonisti serotoninskih receptorjev ter ne zvišajo koncentracije serotonina v možganih, kar je razlog, da je pojav serotoninskega sindroma pri uporabi samo psihedelika redek. Vendar pa morebitna kombinirana uporaba psihedelikov sočasno z antidepresivi ali drugimi učinkovinami, ki zvišujejo koncentracije serotonina v možganih (kot so selektivni zaviralci privzema serotonina – SSRI in zaviralci MAO (tudi Ayahuasca vsebuje zaviralce MAO)), pomeni potencialno tveganje za pojav serotoninskega sindroma. Serotoninski sindrom se lahko pojavi tudi do 4 tedne po uporabi potencialnega ireverzibilnega zaviralca MAO. Odsvetuje se tudi sočasna uporaba opioidnih analgetikov tramadola in petidina, ki ravno tako zvišata nivo serotonina v možganih. Pri uporabi psihedelikov z ostalimi učinkovinami, ki vplivajo na nivo serotonina v možganih, se zato priporoča previdnost. Prav tako vse druge kombinacije psihedelikov z etanolom in drugimi učinkovinami pomenijo večje tveganje za nepredvidljive neželene učinke.

Farmacevtsko-botanični pogled na psihedelike

Samo Kreft

Podobno, kot so bila vsa zdravila, ki jih je nekoč uporabljal človek, naravnega izvora, so bili naravnega izvora tudi vsi psihedeliki, ne glede na to, ali so se uporabljali v zdravstvene ali druge namene. V prispevku bomo predstavili zgodovinski, botanični, fitokemijski in farmacevtski pogled na psihedelike naravnega izvora.

Pejotl je do 30 cm visoka kakteja (*Lophophora williamsii*), ki raste po puščavskih planotah v Mehiki. Domačini so v religiozne namene uporabljali na kolobarje razrezan in posušen srednji del, kar je prvi opisal španski duhovnik Sahagun (1499-1590). Pejotl vsebuje vrsto alkaloidov, med katerimi je najpomembnejši meskalin. Slovenski zdravnik psihiater Bogomir Magajna je na sebi poskušal meskalin in to leta 1936/37 opisal v reviji Modra ptica.

V Gvatemali za religiozne namene in prerokovanje že vsaj 2000 let uporabljajo gobe, ki so jim Azteki rekli »teonanakatl«. Gre za gobe vrste *Psilocybe mexicana* in *Psilocybe hoogshagenii*, ki vsebujejo alkaloid psilocibin.

V južni Ameriki so za podobne namene uporabljali ayahuasko. Gre za pripravek iz več rastlin, ki poleg rastline *Banisteriopsis caapi*, vsebuje še rastlini *Psychotria viridis* ali *Diplopterys cabrerana*. Prva vsebuje psihedelično delujoči dimetiltriptamin, drugi dve pa zaradi inhibicije MAO podaljšujeta učinek prve.

V Afriki so v ritualne namene uporabljali ibogo. Gre za skorjo korenin rastline tabernanthe iboga, ki vsebuje alkaloid ibogain.

V Evropi pa so ljudje za povzročanje halucinacij uporabljali rastline iz družine razhudnikovk (Solanaceae), kot so npr. črni zobnik (*Hyoscyamus niger*), volčja češnja (*Atropa belladonna*) in kristavec (*Datura stramonium*), ki vsebujejo tropanske alkaloide hiosciamin in skopolamin. Znana je priprava čarovniških mazil, ki so si jih s pomočjo metlinega ročaja nanašali na rektalno in vaginalno sluznico, kar je izhodišče za privide letenja na metli.

Med tradicionalne rastlinske psihedelike lahko prištevamo še ololiuqui iz mehiške *slakovke* *Ipomea violacea*, ki vsebuje LSD-ju podobne spojine, v določenih okoliščinah pa tudi pripravke iz konoplje.

Psihedeliki in duhovnost – medicinski in terapevtski vidiki

Levente Móró

Ozadje

Naraščajoče število kulturnih študij in anekdotični dokazi nakazujejo, da se namen uporabe tako legalnih kot tudi ilegalnih psihoaktivnih snovi lahko odraža v težnji po iskanju večje osebne blaginje. Psihoaktivne substance, še posebej psihedeliki (npr. LSD, psilocibin, meskalin, DMT, LSA in salvinorin-A), so bile v preteklosti uporabljane v povezavi z religioznimi in duhovnimi praksami, ustvarjalnimi procesi, socialno kohezijo in za avtognostične namene (t.j. za povečanje samozavedanja).

Cilj

S predpostavko, da pomenska interpretacija izjemnih življenjskih dogodkov in tudi psihedelična izkušnja lahko vodi do boljšega psihološkega delovanja in do boljše kakovosti življenja, smo testirali Antonovskyjev model salutogeneze. Ocenjevali smo tudi sposobnost soočanja s stresom in pomembnost duhovnosti pri sodelujočih v raziskavi.

Metode

V spletni anketni raziskavi smo s tremi psihološkimi instrumenti ocenili 667 uporabnikov drog in neuporabnikov. Ocenjevali smo kakovost življenja, sposobnost soočanja s stresom in duhovnost. Našo tarčno skupino "psihonavtov" so sestavljali udeleženci, ki so uporabljali ali pa uporabljajo predvsem psihedelične droge primarno za avtognostične namene. Omenjeno skupino smo primerjali z dvema kontrolnima skupinama, ki so ju sestavljali uporabniki drog in neuporabniki.

Rezultati

Navzkrižna tabela 23 različnih psihoaktivnih drog in 14 različnih ciljev uživanja le-teh prikazuje močno povezavo med psihedeliki in avtognostičnimi nameni. Odkrili smo tudi podporo za prvotno hipotezo, ki predpostavlja pozitivno povezavo med avtognostično psihedelično uporabo, samooceno kakovosti življenja in duhovnostjo.

Zaključki

Nasprotno od predvidevanj iz predhodnih raziskav o duhovnosti kot zaščitnem dejavniku proti uživanju drog smo odkrili tudi pozitivno korelacijo med duhovnostjo in avtognostičnimi nameni pri psihedelični uporabi drog. V luči naših rezultatov lahko rečemo, da avtognostična uporaba psihedelikov lahko igra nekakšno vlogo pri duševnem blagostanju, ki je ne moremo interpretirati znotraj psihopatoloških ali socialno-deviantnih modelov zlorabe drog (t.j. znotraj raziskav o "psihonavtski" kulturi, vzorcih avtognostične uporabe drog, vedenju, povezanem z zdravjem, in o kakovosti življenja).

Psihoanaliza kot izbira in ena od možnosti

Janja Kaiser-Zupančič

Psihoanaliza je edinstven in povsem osebni proces. Poteka med analizandom (pacientom) in analitikom ter temelji na transferju, ki je motor, gonilo analitičnega procesa. Transfer omogoča prenos pacientovih v nezavedno odrinjenih čustev, občutkov in afektov na analitika ter njihovo analizo.

Psihoanaliza temelji na odkrivanju, razkrivanju in ozaveščanju nezavednih psiholoških mehanizmov in avtomatizmov; omogoča dostop do nezavedne psihične strukture in realnosti, ki je vedno pogojena z okoljem in posameznikovimi mladostnimi in drugimi izkušnjami (pogosto travmatičnimi). Vendar ne samo.

Analizandu (Subjektu) psihoanaliza ponuja možnost, da se približa še neodkritim razsežnostim svojega nezavednega in tako preseže ponavljanje istih neuspehov, konfliktov, težav itd.

Psihoanaliza pomeni globinsko ukvarjanje s samim seboj, kar v lacanovskem jeziku imenujemo »delo« (*travail*). To se dogaja prek postopnega razkrivanja procesov v nezavednem in potemtakem v manifestacijah podzavesti v analitičnem procesu (transfer) –,prek analize sanj, simptomov, manjkajočih dejanj (*les actes manqués*), nerazložljivih in nerazum(lje)nih dejanj, neuspehov in porazov.

Psihoanaliza je delo s stiskami, skrbmi (anksioznostmi) in problemi posameznikovega življenja: mobilizira tudi ustvarjalnost analizanda. Slednji je posledično zmožen tudi globljih in trajnih sprememb.

Psihoanaliza je metoda dela, ki vabi k odkritju tistega, kar je v posamezniku najbolj osebno, intimno in povsem specifično. Je dragocena in edinstvena izkušnja.

Fenomenologija spremenjenega stanja zavesti in transferni odnos – terapevtske in antiterapevtske implikacije

Vid Vanja Vodušek

Fenomenologijo spremenjenega stanja zavesti pod vplivom psihedelikov bi najlažje začrtali nekje na preseku med t.i. (i) mistično izkušnjo, kakor jo opisujejo ljudje, ki se posvečajo meditaciji in gojenju duhovne prakse, in (ii) izkušnjo psihotične dekompenzacije, kakor jo najpogosteje opisujejo ljudje, ki trpijo za motnjami shizofrenskega spektra. Gre za občutek pojačanega védenja in razumevanja globljega pomena sveta in sebe v njem, občutek transcendence in povezanosti s »svetim« ter občutek rahljanja psiholoških/epistemoloških meja in ukinjanje razlike med notranjim in zunanjim, med mojim in tvojim, med sabo in svetom. Glavna razlika med (i) in (ii) je, da se v primeru (ii) sprva prijetna izkušnja praviloma prevesi v grozljivo pokrajino solipsistične ločenosti in osamljenosti od celotnega sveta, kar spremlja občutek ujetosti v to pokrajino in pogosto tudi ideje o ogroženosti in preganjanju od tako ločenega sveta. Poleg tega je izkušnja (i) praviloma kratkotrajna, predvsem pa bolj umeščena v širši okvir »vsakdanje« izkušnje sveta, kar predvsem pomeni, da je v obeh stanjih prisotno vsaj implicitno zavedanje o možnosti drugačnega stanja zavedanja. Pri psihotični izkušnji je ta »začasnost« oz. »neabsolutnost« psihotične/mistične izkušnje lahko popolnoma ukinjena, zaradi česar se v psihiatriji tudi uporablja termin »izguba stika z realnostjo«.

Četudi se o tem redkeje govori, tudi intenzivnejše analitične psihoterapije obujajo spremenjena oz. »regresivna« stanja zavesti s številnimi zgoraj navedenimi lastnostmi, pri čemer je teoretska predpostavka, da se v okviru transfernega odnosa med analitikom in analizandom slednji počasi vrača v zgodnejša stanja doživljanja sebe in sveta, prvi pa v tej doživljajski sferi zavzame mesto analizandovega fantaziranega pomembnega drugega (mame, očeta ...) z vsemi atributi, ki jih imajo zgodnje fantazije o starših (omnipotenca, omniscienca...). Shematično rečeno je v tej postavitvi analizand združen s svetom (v slabem ali dobrem) po posredniku (= analitiku).

V prispevku bom skušal začrtati glavne poteze fenomenologije spremenjenega stanja zavesti v okviru navedenih glavnih treh kontekstov, tako z vidika časovne kot odnosne komponente, ter premisliti možne implikacije za terapevtske oz. antiterapevtske učinke.

Teoretične in praktične osnove psihedelične psihoterapije

Marko Vide

Psihedelična psihoterapija je vrsta psihoterapije, pri kateri se za doseganje terapevtskih sprememb uporablja pomoč psihedeličnih zdravil, kot so LSD, MDMA, DMT, psilocibin, meskalin in druge podobne snovi s psihedeličnimi lastnostmi.

V nasprotju s klasično psihoterapijo, ki temelji predvsem na pogovoru, interpretaciji in integraciji biografskih izkušenj, krepitvi zdravih funkcij ega in ohranjanju klienta v vsakdanjem stanju zavesti, psihedelična psihoterapija temelji na notranjem, izkustvenem doživljanju klienta v spremenjenem stanju zavesti, na začasnem preseganju ega ter doseganju t.i. transcendentalne izkušnje. Pogovor s klientom je omejen na čas priprave in integracije in na morebitne kritične trenutke med samo psihedelično izkušnjo.

Vsebina izkušenj kot tudi globina osebnostnih sprememb, doseženih v psihedelični psihoterapiji, praviloma presega teoretične okvire klasične psihoterapije, zato je za razumevanje le teh je nujno potrebno poznavanje t.i. razširjene kartografije človekove psihe, ki ju poleg biografskega nivoja sestavljajo še pred- in obrojstni ter transpersonalni nivo. Dva nivoja, ki ju večina psihoterapevtskih šola ne priznava, na podlagi kliničnih izkušenj pa je razvidno, da sta praviloma najgloblji vir najrazličnejših oblik psihopatologije.

Te razlike med klasično in psihedelično psihoterapijo zahtevajo prilagoditev psihoterapevtskega procesa, saj so za varno in uspešno izvedbo psihedelične psihoterapije izredno pomembni pravilna priprava klienta in terapevtskega prostora (t.i. »set in setting«), prepoznavanje kritičnih trenutkov in zmožnost podpore klienta v njih, zmožnost psihoterapevta, da je prisoten v širokem razponu dramatičnih osebnih izkušenj, široko poznavanje prej omenjene razširjene kartografije, razumevanje mehanizmov zdravljenja v spremenjenih stanjih zavesti ter poznavanje načinov, s katerimi jih je mogoče dodatno spodbuditi in podpreti.

Teoretične in praktične osnove psihedelične psihoterapije temeljijo na kliničnih raziskavah psihoterapevtov in psihiatrov Stanislava Grofa, Claudia Naranja, Lea Zeffa, Roberta Mastersa, Jean Houston in drugih ter na teoretičnih predpostavkah analitične, perinatalne in transpersonalne psihoterapije.

Primerjava zdravilnega potenciala ayahuasce s psihoterapevtskim procesom: Predstavitev prve Slovenske raziskave o zdravilnem potencialu ayahuasce

Mina Paš

Uvod

Ayahuasca je zvelek dveh rastlin, ki ga domorodne kulture Amazonije že stoletja uporabljajo v zdravilne namene. Iz kemijskega vidika gre pri pripravku za kombinacijo MAO inhibitorja in DMT. Aktivne sestavine rastlin in obredno okolje, v katerem se uporablja ayahuasca, zagotavljajo osnovo za varno notranje okolje, kjer se zdravljenje lahko prične. V zadnjem času se pojavlja vse več dokazov, da bi bila ayahuasca lahko uporabna za zdravljenje odvisnosti, anksioznosti in depresije, posttravmatske stresne motnje in ostalih duševnih bolezni. Z omenjeno študijo želimo povzeti podobnosti med ayahuascovsko izkušnjo in psihoterapevtskim procesom ter ovrednotiti spremembe v točkah, ki orisujejo psihopatologijo.

Cilj

Glavni cilj študije je oceniti objektivno in subjektivno učinkovitost zdravilnega potenciala ayahuasce in tveganja, ki so povezana z uporabo ayahuasce, s poudarkom na podobnostih med procesoma dela z ayahuasco in konvencionalno psihoterapijo.

Metode

V študijo je bilo vključenih 40 udeležencev. S polstrukturiranimi globinskimi intervjuji in CORE-OM vprašalnikom za evalvacijo psihopatologije pred uporabo ayahuasce, in z 1-, 3-, 6- in 12-mesečnim spremljanjem po njeni uporabi smo združili kvalitativni in kvantitativni pristop.

Rezultati in zaključek

Začetne ugotovitve naše študije kažejo, da introspektivno stanje, spodbujeno z ayahuasco, spodbuja refleksijo osebnih težav. Izkušnjo ponavadi sestavljajo misli, spomini, čusta in telesne zaznave, ki uporabnikom omogočajo, da to izkušnjo podoživijo in integrirajo na vseh nivojih. Udeleženci ponavadi opisujejo, da so med izkušnjo z ayahuasca lahko hkrati tudi v stanju opazovalca in podoživijo travmatične izkušnje. Natanko to je perspektiva, ki je nujno potrebna, da se terapevtski proces začne in travmatične izkušnje integrira v tukaj in zdaj.

Začetni rezultati vprašalnikov CORE-OM kažejo na oster padec točk CORE-OM, ki proti 12. mesecu po prvi izkušnji z ayahuasco spet počasi naraščajo, a nikoli ne dosežejo začetnih vrednosti. Rezultati so skladni z izsledki podobnih študij.

Iboga – mit in resničnost

Roman Paškulin

Iboga je s svojim alkaloidom ibogainom na Zahodu že desetletja znana kot sredstvo za odpravljanje zasvojenosti, v svojem domačem tradicionalnem okolju pa kot sredstvo za prehod v odraslost. Mar ni prav odvisnost otročji način življenja?!

Predstavljeni bodo glavne hipoteze delovanja iboge pri tej transformaciji iz tujih raziskav ter avtorjeva lastna odkritja njenega vpliva na izražanje genov. V glavnem lahko govorimo o treh ravneh delovanja: informacijski, snovni in energijski, ob bok pa jim moremo in moramo postaviti še duhovni ali vsaj svetovnonazorski vidik.

Ravno zaradi tega bo v zaključku izpostavljen problem partikularizacije, redukcionizma, nevarnosti medikalizacije in potreba po samostojni pravni ureditvi področja psihedelikov – enteogenov.

Ketamin – znanilec nove dobe zdravljenja duševnih motenj

Damjan Marić

Ketamin je snov mnogih obrazov. Njegov prispevek v klinični praksi in znanosti je viden na področju anestezije, analgezije in shizofrenije. Z njegovo pomočjo še vedno odkrivamo nove razlage delovanja bolečine, zavesti in patofiziologije duševnih motenj. Načeloma se uporablja kot sredstvo za hitro indukcijo in vzdrževanje stanja globoke disociativne anestezije.

V zadnjem času mehanizem delovanja ketamina daje novo upanje pri iskanju terapij za zdravljenje hude depresije in bipolarni motnje, ko klasični načini zdravljenja ne delujejo. V nasprotju z zdravili, ki so trenutno na voljo, ketamin deluje akutno in kaže znake izboljšanja depresije že po nekaj urah, učinek pa lahko traja do treh tednov. Velika depresivna motnja s 17% prevalenco in neznano patogenezo je ena izmed najpogostejših duševnih bolezni sveta.

Njegova kompleksna farmakologija in antagonistično delovanje na tip receptorjev NMDA sta prispevala k temu, da se je del znanosti osredotočil na glutamatni sistem kot potencialni mehanizem zdravljenja motenj, kjer se pojavlja anhedonija. Le-ta nima uradnega zdravljenja, vendar ravno pri tem stanju ketamin kaže velik potencial. Pogosto je huda depresija povezana tudi s samomorilnimi težnjami in poskusi, zato je ključno, da najdemo nove, hitrejše načine zdravljenja teh stanj. Odkriva se cel nov spekter zdravil in ketamin je njihov glavni predstavnik.

Psihoterapija s substancami, ki spreminjajo zavest

Peter Gasser

Obsežne raziskave in medicinska uporaba psihoaktivnih substanc, ki spreminjajo stanja zavesti, so se začele po letu 1943, ko je švicarski kemik Albert Hofmann odkril LSD, plosintetični ergot alkaloid iz gliv.

Sčasoma je postalo jasno, da substance, kot je LSD, ne delujejo v skladu z običajno paradigmo vnosa medikamentov, ampak bolj kot neke vrste katalizator psiholoških procesov. Zaužite bi morale biti v psihoterapevtskem okolju. Sprememba stanja zavesti olajša tako osebne regresivne izkušnje s čustvenimi in spoznavnimi uvidi v osebni biografski material kot tudi globoka soočenja s svojim jazom ali transpersonalno izkušnjo na tako imenovanem spiritualnem nivoju. Vidik izkušnje tukaj in zdaj je ključen za tovrstno terapijo, t.j. čutno-čustveno-spoznavno gotovost tega, kar se lahko zgodi, in jasn opomin na tisto, kar se je zgodilo. To je pomembno za kasnejši pogovor in integracijo celotne izkušnje.

Nadaljnji pomembni dejavniki so vzpostavitev zaupanja v odnosu do terapevta in ego-ojačajoča izkušnja obladovanja splošne anksioznosti in strahu pred izgubo kontrole med soočanjem z neznanim.

Kot odziv na množično uporabo LSD-ja v protikulturnem gibanju v 1960-ih je prišlo do svetovne prepovedi substanc, ki spreminjajo stanja zavesti, in do njihove uvrstitve med narkotike brez terapevtske vrednosti. To je povzročilo propad raziskav zavest spreminjajočih substanc in konec terapije z njimi.

Po več kot 35-letnem premoru mi je uspelo dobiti dovoljenje za študijo psihoterapije s pomočjo LSD. Študija je potekala od leta 2008 do 2012. Po letu 2014 sem dobil posamezna dovoljenja za psihoterapevtsko zdravljenje z uporabo LSD ali MDMA, v letu 2017 pa smo že začeli z novo študijo o terapiji s pomočjo LSD.

Zdravstvena tveganja psihedelikov v kliničnem in nekliničnem okolju

Teri Suzzane Krebs

V sklopu religiozних obredov in za zdravljenje ljudi že tisočletja uporabljajo psihedelike, dokazi pa kažejo, da je njihova uporaba celo starejša kot meditativne prakse. Pred petdesetimi leti je bila uporaba psihedelikov precej bolj vsakdanja in sprejemljiva, številne kulture so jih uporabljale v duhovni in globoki osebni praksi. Po drugi strani pa se je pojavilo mnogo kritik, zlasti s področja psihiatrije, ki je v misticizmu videla kontaminacijo znanosti. Poleg tega so jih mediji v pretiranih novicah o najhujših možnih scenarijih prikazovali kot zelo pogoste in nevarne

Danes je raziskovanje psihedelikov zopet živo, število člankov o njihovem terapevtskem učinku ter morebitnem zdravstvenem tveganju pa vztrajno raste. Zdaj vemo, da psihedeliki v nasprotju z alkoholom, ki je najpogosteje uporabljana droga zahodnega sveta in posamezniku in družbi povzroča več škode kot katerakoli druga pogosto uporabljana psihoaktivna učinkovina, pomenijo zelo majhno zdravstveno tveganje za posameznika in ne povzročajo skoraj nobene škode družbi. Klinične študije so bile izvedene v varnem, terapevtskem in podpornem okolju.

Ena izmed najpogostejših napačnih predstav o psihedelikih kot prepovedanih drogah je, da povzročajo odvisnost. Do sedaj ni bilo zabeleženega še nobenega primera odvisnosti od psihedelikov. Prav tako je zelo malo dokazov, da bi psihedeliki dolgoročno škodovali duševnemu zdravju, saj je duševno zdravje njihovih uporabnikov približno enako kot pri drugih. Ni pa tudi dokazov o povezavi med uporabo psihedelikov in povečano pojavnostjo psihoz. Nedavne študije pravzaprav povezujejo uporabo psihedelikov z boljšim duševnim zdravjem. Poleg tega povzročajo relativno malo fizične škode, saj ima večina psihedelikov izjemno nizko toksičnost.

Danes imamo na voljo veliko podatkov o tveganjih, ki jih povzročajo psihedeliki, in na podlagi tega lahko vidimo, da zakoni, ki so bili pred pol stoletja sprejeti z namenom zaščite zdravja posameznika in družbe, ne temeljijo na dokazih o javnem zdravju. Psihedelike bi bilo treba ponovno klasificirati in postaviti v ustrežnejšo skupino substanc z manjšimi omejitvami, kar bi olajšalo izvajanje nadaljnjih kliničnih raziskav in zavarovalo človekove pravice njihovih uporabnikov. Težko je razumeti, kako je prohibicija uporabe psihedelikov lahko upravičen javnozdravstveni ukrep.

Uporaba psihoaktivnih snovi, reguliranih z mednarodnimi konvencijami Združenih narodov, v medicini

Milan Krek

Regulacija področja psihoaktivnih snovi sloni na treh mednarodnih konvencijah Združenih narodov iz let 1961, 1971 in 1988, ki jih je ratificirala večina držav, med njimi tudi Slovenija. V konvencijah je določen način nadzora nad psihoaktivnimi snovmi. Vsaki državi je omogočeno, da regulacijo drog na svojem področju priredi svojim potrebam in možnostim. Države morajo vsako leto poročati, kako implementirajo konvencije v vsakodnevno prakso in kolikšna je bila poraba psihoaktivnih snovi pod kontrolo. Izvajanje konvencij spremlja INCB, ki vsako leto pripravi poročilo o izvajanju konvencij.

Uporaba psihoaktivnih snovi v medicinske namene je opredeljena v četrtem členu konvencije iz leta 1961. Ta člen določa, da so snovi, ki so uvrščene na listo psihoaktivnih snovi, dovoljene izključno le za znanstvene namene in za zdravljenje. Ob tem so države dolžne vzpostaviti takšne pogoje, ki bodo preprečevale zlorabo in uporabo teh snovi zunaj raziskovalnih področij in področja zdravljenja.

Slovenija ima v zakonodaji zapisano, da se snovi iz prve skupine ne sme uporabljati za medicinske namene. Proizvodnja, promet in posest prepovedanih drog iz skupine I se lahko opravlja le v znanstveno-raziskovalne in učne namene. Psihoaktivne snovi iz druge in tretje skupine pa se lahko uporabljata v medicinske namene. Slovenija se je v svoji zakonodaji odločila za strožji odnos do psihoaktivnih snovi iz prve skupine, kot določa konvencija iz leta 1961. Za psihoaktivne snovi, ki so v prvi skupini in bi jih radi uporabljali v medicinske namene, je zato nujna predhodna preategorizacija v drugo ali tretjo skupino.

Psilocibin je zaradi svoje nevarnosti za zdravje ljudi v Sloveniji uvrščen v prvo skupino nadzorovanih psihoaktivnih drog na seznamu prepovedanih drog. Če bi ga uporabljali v znanstvene in učne namene, bi ga lahko uporabljali po posebnem predhodnem upravnem postopku. Če bi ga hoteli uporabljati v zdravstvene namene, pa bi ga morali po slovenski zakonodaji najprej uvrstiti v drugo ali tretjo skupino psihoaktivnih snovi pod kontrolo in šele tedaj bi ga v trenutku, ko bi pridobil status zdravila, lahko uporabljali v skladu z zakonom o zdravilih.

ŠTUDENTSKA SEKCIJA

Terapija s pomočjo MDMA za zdravljenje posttravmatske stresne motnje

Živa Korda

Uvod

Posttravmatska stresna motnja (PTSM) je motnja, ki nastopi kot posledica travmatičnega dogodka, simptomi pa trajajo vsaj 1 mesec. Simptomi PTSM se delijo na simptome podoživljanja, izogibanja, negativnih sprememb v mišljenju in počutju ter spremenjenega vzburljenja in reaktivnosti. Čeprav obstaja precej uspešnih terapij, pomenijo težavo predvsem tisti bolniki s kronično PTSM, ki se ne odzivajo na zdravljenje. V zadnjem času se zato tako terapevti kot tudi bolniki odločajo za psihedelične snovi z alternativnim zdravljenjem, med katerimi največ uspeha kaže terapija s pomočjo MDMA.

Cilji

Raziskovalci, ki preiskujejo terapijo s pomočjo MDMA želijo ugotoviti, ali je MDMA uspešen pri zdravljenju (kronične) PTSM, hkrati pa želijo ovrednotiti potencialne nevarne učinke uporabljene substance. Omenjeni cilji so skupni več študijam, pregled katerih lahko najdemo v Investigator's Brochure (MAPS, 2013).

Metode dela

V študije je vključenih do 20 posameznikov s kronično PTSM. Avtorji merijo zmanjšanje simptomov PTSM, fiziološke spremembe med terapijo in nevrokognitivne sposobnosti pred terapijo in po njej. Podatki so statistično obdelani.

Rezultati

V pregledni študiji sta izpostavljeni raziskavi, ki sta ugotovili, da udeleženci ne kažejo nevrokognitivnih sprememb in ne razvijejo odvisnosti, kažejo pa od 23,5 do 52 % manj simptomov PTSM.

Zaključek

Zaradi majhnega števila udeležencev v raziskavah trenutno še ne moremo sklepati o uspešnosti in varnosti, vendar so rezultati obetajoči – v dosedanjih raziskavah udeleženci kažejo izboljšanje simptomatike. V naslednjih letih lahko pričakujemo povečanje števila tovrstnih študij, ki bodo bolj zanesljivo odgovorile na vprašanja o varnosti in učinkovitosti terapije.

Literatura

Alcazar-Corcoles, M. A., Bouso, J. C., Doblin, R., Farre, M. in Gomez-Jarabo, G. (2008). MDMA-Assisted Psychotherapy Using Low Doses in a Small Sample of Women with Chronic Posttraumatic Stress Disorder. *Journal of Psychoactive Drugs*, 40(3), 225-236.

Brewerton, T. D., Doblin, R., Jerome, L., Martin, S., Michel, Y., Mithoefer, A. T., Mithoefer, M. C., Wagner, M. T. in Yazar-Klosinski, B. (2013). Durability of improvement in post-traumatic stress disorder symptoms and absence of harmful effects or drug dependency after 3,4-methylenedioxymethamphetamine-assisted psychotherapy: a prospective longterm follow-up study. *Journal of Psychopharmacology*, 27(1), 28-39.

Doblin, R., Jerome, L., Mithoefer, A. T., Mithoefer, M. C. in Wagner, M. T. (2010). The safety and efficacy of (+/-)3,4-methylenedioxymethamphetamine-assisted psychotherapy in subjects with chronic, treatment-resistant posttraumatic stress disorder: the first randomized controlled pilot study. *Journal of Psychopharmacology*, 0(0), 1-14.

Oehen, P., Schnyder, U., Traber, R. in Widmer, V. (2013). A randomized, controlled pilot study of MDMA (±3,4-Methylenedioxymethamphetamine)- assisted psychotherapy for treatment of resistant, chronic Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD). *Journal of Psychopharmacology*, 27(1), 40-52.

MAPS. (2013). Investigator's brochure. Pridobljeno na https://www.maps.org/research-archive/mdma/MDMA_FINAL%20IB-edition-7_1Aug13.pdf

Potek terapije z uporabo LSD-ja

Ema Špan

Namen

Predstavitev različnih terapij z uporabo LSD-ja in razlik med njimi v primeru alkoholizma. Dotaknila se bom tudi tematike možganske povezljivosti.

Uvod

Poznamo več oblik terapij z uporabo LSD-ja, ki so se razvijale med letoma 1950 in 1970. Različne oblike terapije se razlikujejo glede na doziranje, trajanje, cilj in vključenost terapevta v dogajanje. Razlikujejo se tudi glede na število pacientov. Za zdravljenje alkoholizma uporabljamo psiholitično psihoterapijo, za katero je značilna visoka, enkratna doza LSD-ja. Ta povzroči močno spremenjeno stanje zavesti in lahko vodi do psihedelične izkušnje in razpada ega kot posledice močne povezanosti možganskih regij, ki ponavadi med seboj niso tako intenzivno povezane. Takšna izkušnja lahko vodi do novih perspektiv na življenje posameznika, ki lahko rezultira v abstinenci od alkohola in spremembi življenjskega stila.

Terapija z LSD ni priporočljiva pri ljudeh, ki imajo hude osebne motnje, psihoze, zelo nestabilne življenjske situacije ali bipolarno motnjo.

Kot sem že omenila, se terapije med seboj močno razlikujejo. Tudi enake oblike terapij se do neke mere prilagaja pacientu. Ključnega pomena je namreč skrb za dobre pogoje terapije. Pacient se mora med seanso počutiti dobro in varno, s čimer povečujemo verjetnost pozitivnih izkušenj in pozitivnih učinkov terapije.

Metoda dela

Pregled razvoja terapije z uporabo z LSD-ja.

Zaključek

Pregled različnih oblik terapij z uporabo LSD-ja in njihove pomankljivosti. V luči novejših odkritij s področja terapije z uporabo LSD-ja, alkoholizma in možganske povezljivosti predstavljam moderno znanstveno podlago tovrstnih terapij.

Literatura

Carhart-Harris, R. L., Muthukumaraswamy, S., Roseman, L., Kaelen, M., Droog, W., Murphy, K., ... & Leech, R. (2016). Neural correlates of the LSD experience revealed by multimodal neuroimaging. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 113(17), 4853-4858.

Krebs, T. S., & Johansen, P. Ø. (2012). Lysergic acid diethylamide (LSD) for alcoholism: meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of Psychopharmacology*, 26(7), 994-1002.

Lebedev, A. V., Kaelen, M., Lövdén, M., Nilsson, J., Feilding, A., Nutt, D. J., & Carhart-Harris, R. L. (2016). LSD-induced entropic brain activity predicts subsequent personality change. *Human brain mapping*, 37(9), 3203-3213.

Nutt, D. J., King, L. A., & Phillips, L. D. (2010). Drug harms in the UK: a multicriteria decision analysis. *The Lancet*, 376(9752), 1558-1565.

Petri, G., Expert, P., Turkheimer, F., Carhart-Harris, R., Nutt, D., Hellyer, P. J., & Vaccarino, F. (2014). Homological scaffolds of brain functional networks. *Journal of The Royal Society Interface*, 11(101), 20140873.

Terapevtski potencial psilocibina za zdravljenje odvisnosti od kajenja

Anja Cehnar

Psilocibin spada v kategorijo klasičnih psihedelikov, ki so se v nedavnih raziskavah in zgodovinskih pričevanjih izkazali za učinkovite pri zdravljenju odvisnosti. Deluje kot agonist na serotoninske receptorje in povzroča spremembe v zaznavanju, vidne halucinacije in mistične izkušnje, ki jih nekateri avtorji povezujejo s kasnejšimi pozitivnimi spremembami v vedenju.

Pilotna študija je bila prva, ki je preverjala varnost in uspešnost uporabe psilocibina v kontekstu zdravljenja odvisnosti od kajenja. V raziskavo je bilo vključenih 15 rednih kadilcev ($M = 19$ cigaret/dan), od tega 10 moških in 5 žensk s povprečno starostjo 51 let, ki so kadili povprečno 31 let. Udeleženci so med 15-tedensko strukturirano obravnavo prejeli dva do tri odmerke psilocibina (~ 0.29 mg/kg in ~ 0.43 mg/kg) v kombinaciji s kognitivno-vedenjsko terapijo.

Biološki kazalci in samoocene na področju kajenja so pokazali, da je po 6 mesecih abstinalo 12 od 15 udeležencev (80 %), po 12 mesecih 10 udeležencev (67 %), po več kot 16 mesecih pa 9 udeležencev (60 %). Delež je znatno večji od izidov vedenjskih in/ali farmakoloških terapij, kjer ponavadi znaša < 35 %. 13 udeležencev (87 %) je izkušnjo s psilocibinom po 1 letu uvrstilo med pet osebno in duhovno najpomembnejših dogodkov v življenju.

Kljub temu da zaradi majhnega števila udeležencev in odsotnosti kontrolne skupine iz rezultatov ne moremo z gotovostjo sklepati o učinkovitosti psilocibina, pa je lahko potencialno uporaben dodatek k obstoječim terapijam odvajanja od kajenja. Pričujoča študija ponuja osnovo za nadaljnje raziskovanje učinkovitosti in mehanizmov delovanja psihedelično podprtih načinov zdravljenja odvisnosti.

Literatura

Johnson, M. W., Garcia-Romeu, A., Cosimano, M. P. in Griffiths, R. R. (2014). Pilot study of the 5-HT_{2A}R agonist psilocybin in the treatment of tobacco addiction. *Journal of Psychopharmacology*, 28(11), 983-992.

Johnson, M. W., Garcia-Romeu, A. in Griffiths, R. R. (2016). Long-term follow-up of psilocybin-facilitated smoking cessation. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 43(1), 55-60.

Psihedeliki pri Aztekih in njihov potencial v medicini in psihoterapiji

Špela Ocvirk

Uvod

Azteki oz. Mehiki so indijansko pleme iz osrednje Mehike oz. Mezoamerike, ki so v 14. in 15. stoletju do prihoda španskih zavojevalcev razvili visoko civilizacijo. Psihoaktivne rastline in glive so vsakodnevno uporabljali v obredne in medicinske namene; bili so poznavalci različnih načinov potenciranja njihovih učinkov.

Riveo oz. *Turbino corymbosa* so za dosego hipnotičnega stanja dodajali v agavino vino – pulke, uporabna pa je bila tudi v medicini. Alkaloid v rastlini se imenuje ergin (LSA). Slednji se v večji vsebnosti pojavlja tudi v vijoličnem lepem slaku, ki so ga Azteki uporabljali pri doseganju delirija (pogosto v kombinaciji s pejotlom in z *Riveo corymbosa*).

Meskalinski gumbki pejotla oz. *Lophophora williamsii* so bili v obliki čaja oz. poparkov uporabni pri zdravljenju vročine in pri zastrupitvah z *Daturo innoxia*. Zaradi močnih psihoaktivnih učinkov in za potenciranje le-teh so pejotl dodajali tudi v pulke.

Psilocibinske gobe *Psilocybe mexicana* so Azteki med obredji uživali v kombinaciji z medom, s pulke ali pa s kakavom/čokolado. Uživali so jih tudi kot zdravilo pri številnih bolezenskih stanjih in poškodbah.

Terapevtsko so doslej vrednotili naslednje učinkovine: ergin oz. LSA se je izkazal kot učinkovito sredstvo pri zdravljenju glavobolov v rafalih; meskalin kaže svoj potencial v psihoterapiji, a je zaradi majhne učinkovitosti in negativnih učinkov primernejši LSD; psilocibin pa kaže svoj potencial pri zdravljenju glavobola v rafalih, v psihoterapiji, pri močni depresiji, tesnobe (povezani s terminalno boleznijo) in pri zdravljenju različnih zasvojenosti.

Metoda dela

Pregled znanstvene literature s področja zgodovine, antropologije, etnobotanike, farmacije, psihiatrije, nevroznanosti, psihofarmakologije in psihoterapije.

Zaključki

Azteki so bili dobri poznavalci psihoaktivnih snovi, večji njihovega odmerjanja in potenciranja učinkov. Ergin, meskalin in psilocibin vplivajo na povečano možgansko povezljivost, hkrati pa zavirajo delovanje tistih možganskih sistemov, ki so preveč aktivni pri nevroloških in duševnih motnjah, zato izkazujejo velik potencial pri duševnih motnjah, kjer obstoječa zdravila niso učinkovita.

Literatura

- Dibble, C. E. in Anderson, A. J. O. (2012). *Florentine Codex: Book 11: Earthly Things*. Salt Lake City, Utah: The University of Utah Press.
- Dos Santos, R. G., Osório, F. L., Crippa J. A. S., Riba, J., Zuardi, A. W. in Hallak, J. E. C. (2016). Antidepressive, anxiolytic, and antiaddictive effects of ayahuasca, psilocybin and lysergic acid diethylamide (LSD): a systematic review of clinical trials published in the last 25 years. V *Therapeutic Advances in Psychopharmacology*, 6(3), 193-213. doi:10.1177/2045125316638008
- Foster Olive, M. (2007). *Drugs: The Straight Facts: Peyote and Mescaline*. United States of America: Chelsea House Publishers.
- Mason, A. (2002). *Amerika in predkolumbovske civilizacije*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Petri, G., Expert, P., Turkheimer, R., Carhart-Harris, D., Nutt, D. J., Hellyer, P. J. in Vaccarino, F. (2014). Homological scaffolds of brain functional networks. V *J. R. Soc. Interface*, 11(101), 1-10. doi: 10.1098/rsif.2014.0873
- Rätsch, C. (1998). *Enzyklopädie der psychoaktiven Pflanzen: Botanik, Ethnopharmakologie und Anwendung*. Stuttgart: AT Verlag.
- Sewell, R. A., Reed, K. in Cunningham, M. (2008). *Response of Cluster Headache to Self-Administration of Seeds Containing Lysergic Acid Amide (LSA)*. [PDF]. Pridobljeno na http://www.maps.org/research-archive/sewell_2008_aha_lsa_poster.pdf

Sodelujoči

Lucija Peterlin Mašič
lucija.peterlinmasic@ffa.uni-lj.si

Lucija Peterlin Mašič je profesorica medicinske kemije in docentka toksikološke kemije na farmaceutski fakulteti univerze v Ljubljani. Diplomirala je na farmaceutski fakulteti v Ljubljani, kjer je prejela tudi doktorat. Post doktorsko izobraževanje je opravljala na Švedskem. Na področju medicinske kemije in toksikologije ima bogate raziskovalne izkušnje, saj je sodelovala v številnih raziskavah. Poleg že omenjenega, je aktivna tudi na področju izobraževanja študentov, saj poučuje na novitem magistrskem programu farmacija, na magistrskem programu industrijska farmacija, na dodiplomskem univerzitetnem programu laboratorijska biomedicina, kozmetologija in na doktorskem programu biomedicina. Je članica številnih mednarodnih društev (predsednica sekcije za medicinsko kemijo v Slovenskem farmaceutskem društvu; članica Evropske federacije za medicinsko kemijo; članica Slovenskega toksikološkega društva; članica EUROTOX-a). Je tudi članica odbora medicinskih izdelkov za veterinarsko uporabo, na farmaceutski fakulteti v Ljubljani pa je bila tudi v odboru za raziskovalno opremo. Bila je tudi članica uredniškega odbora pri MedChemWatch, še vedno pa je recenzentka štirih mednarodnih člankov (European journal of Medicinal Chemistry, Journal of Medicinal Chemistry, Chemosphere, Journal of Medicinal Chemistry). V svoji karieri je organizirala tudi številna mednarodna srečanja, sama pa je imela predavanja tudi na številnih mednarodnih konferencah. Pri številnih evropskih projektih je sodelovala tudi kot vodja, ali pa kot koordinatorica. V svoji karieri je napisala več kot 50 znanstvenih člankov, v lasti pa ima celo 2 patenta.

Samo Kreft
samo.kreft@ffa.uni-lj.si

Je redni profesor na Fakulteti za farmacijo, kjer raziskuje zdravilne rastline in druga zdravila naravnega izvora ter o tem predava študentom farmacije (predmeti Farmaceutska biologija z genetiko, Prehranska dopolnila, Zdravila v alternativni medicini) in biokemije (predmet Rastlinska biokemija).

Strokovne funkcije opravlja tudi na Evropski agenciji za zdravila v Londonu (že 12 let je član Odbora za zdravila rastlinskega izvora) ter pri slovenski Agenciji za zdravila (podpredsednik Komisije za zdravila II). Poleg znanstvenih je napisal tudi preko 60 poljudnih in strokovnih člankov v revijah Proteus, Farmaceutski vestnik, Herbika, Delo&Dom, Zdravje in Kvarakadabra ter v Enciklopedijo Slovenije. Prav tako je reden gost na televizijskih in radijskih oddajah. Bil je urednik pri več knjigah, npr. Sodobna fitoterapija ter Food supplements, ki je bila izdana pri založbi Elsevier. Od leta 1987 je član Prirodoslovnega društva Slovenije, v letih 1999 do 2005 je bil član izvršnega odbora in tajnik tega društva. Član Slovenskega farmaceutskega društva je od leta 1991. Član Botaničnega društva Slovenije je od ustanovnega občnega zbora leta 1998 naprej..

Leta 1990 se je vpisal na ljubljansko Fakulteto za farmacijo, kjer je leta 1994 diplomiral pod mentorstvom prof. dr. Zorana Grubiča. Vzporedno s študijem farmacije je obiskoval predavanja na Oddelku za Biologijo. Leta 1995 se je zaposlil na Katedri za farmaceutsko biologijo, na Fakulteti za farmacijo. Doktoriral je leta 1999 z disertacijo "Razvoj kapilarno elektroforeznih metod za uporabo v farmaceutski biologiji" pod mentorstvom doc. dr. Boruta Štruklja. V naziv

asistenta za področje farmacevtske biologije je bil izvoljen leta 1997, docenta leta 2000, izrednega profesorja leta 2005 in rednega profesorja leta 2010.

Levente Móró

leve@utu.fi

Levente Móró je kandidat za doktorat v centru za kognitivno nevroznanost na univerzi Turku, na Finskem. Ukvarja se z raziskovanjem spremenjenih stanj zavesti. Še posebej ga zanima raziskovanje sanj, hipnoze, halucinacij in psihedeličnih drog. V okviru psihedelikov so njegova interesna področja online skupnosti uporabnikov drog, zakramentalna in duhovna uporaba drog (enteogeni) ter zmanjševanje škode, ki jo povzročajo psihedeliki na zabavah in festivalih. Trenutno biva v Budimpešti, kjer je tudi predsednik madžarskega multidisciplinarnega združenja za študije psihedelikov (Hungarian MAPS organisation).

Janja Kaiser-Zupančič

janjimap@gmail.com

Janja Kaiser Zupančič je psihoanalitičarka in psihoterapevtka za otroke, adolescente, odrasle, ter pare v Franciji in Sloveniji. V Strasbourgju je stalna predstavnica Evropske psihoanalitične zveze F. E. D. E. P. S. Y. (Fédération Européenne de Psychanalyse et Ecole Psychanalytique de Strasbourg), prav tako pa je tudi članica psihoanalitične šole (Ecole Psychanalytique de Strasbourg) in članica ASSERC-klinične skupine psihiatrične bolnišnice v Strasbourgju. Študij je opravila na medicinski fakulteti univerze Louis Pasteur v Strasbourgju. Svoje strokovno izpopolnjevanje na kliničnem področju pa je opravljala v okviru stalnih formacij psihoanalitične šole v Strasbourgju (APERTURA), na Espace Analytique in v okviru združenja za psihoanalitično usposabljanje in freudovske raziskave na medicinski fakulteti univerze Rène Descartes v Parizu, ter L'Ecole de la cause Freudienne v Strasbourgju.

Vid Vanja Vodusek

vvvodusek@gmail.com

Vid Vanja Vodusek je doktor znanosti in asistent na področju medicinske psihologije. Diplomsko je pridobil na oddelku za psihologijo, na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Študij je nadaljeval tudi na podiplomski ravni, in sicer na katedri za psihiatrijo, na Medicinski fakulteti v Ljubljani in na Univerzitetni psihiatrični kliniki v Ljubljani. Tekom izobraževanja je pridobil tudi doktorat iz biomedicine (na področju nevroznanosti), zaključil pa je tudi uvodni in nadaljevalni študij skupinske analize, na Inštitutu za skupinsko analizo Slovenija. Zaposlen je bil kot vodja projektov na Centru za avtizem, kot mladi raziskovalec na enotnem doktorskem študiju nevroznanosti in kot psiholog na Univerzitetni psihiatrični kliniki v Ljubljani. Trenutno je specializant klinične psihologije na Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana. Tekom svojega izobraževanja in strokovnega delovanja je izdal kar nekaj znanstvenih publikacij, prav tako pa je imel tudi številna predavanja na različnih strokovnih srečanjih, konferencah in kongresih.

Marko Vide

marko@rabbitholeinstitute.org

Sem specializant psihodinamske psihoterapije, ki vse od leta 2005 dalje preučuje spremenjena stanja zavesti, psihoterapevtsko uporabo psihedeličnih zdravil, šamanske obrede, mistična doživetja ter njihovo povezavo z izvori človeške duhovnosti.

Od leta 2008 dalje se v sklopu organizacije *Grof Transpersonal Training (GTT)* izobražujem v teoretičnih in praktičnih vidikih transpersonalne psihoterapije in tehniki holotropskega dihanja, ki jo je razvil češki psihiater *Dr. Stanislav Grof*.

Leta 2010 sem so-ustanovil *Društvo za transpersonalno psihoterapijo* in leta 2015 bil izvoljen za njegovega predsednika. Leta 2015 sem so-ustanovil *Zajčjo luknjo, inštitut za psihoterapijo in raziskovanje zdravilnega potenciala spremenjenih stanj zavesti*, v okviru katerega izvajamo prvo slovensko raziskavo o zdravilnem potencialu ayahuasce. Istega leta sem pridobil status specializanta psihodinamske psihoterapije na *Inštitutu za psihodinamsko psihoterapijo* in postal kandidat za diplomu na *Evropski Zvezi za Psihoterapijo (EAP)* ter *Evropski zvezi za psihoanalitično psihoterapijo (ECP)*.

Na *Univerzi Sigmunda Freuda* na Dunaju sem leta 2016 diplomiral z odliko v programu psihoterapevtske znanosti.

V zasebni psihoterapevtski praksi delam od leta 2016 dalje, kjer se specializiram predvsem za pomoč pri razreševanju težkih anksioznih motenj, integraciji težkih psihedeličnih izkušenj, razreševanju kriz psihospiritualne narave, spremljavi ob obredih prehoda ter predelavi obrojstvih travm.

Mina Paš

mina@rabbitholeinstitute.org

Mina Paš je integrativna relacijska psihoterapevtka in doktorica medicine, rojena 4.7.1976 v Kopru. Leta 1994 je maturirala na gimnaziji Bežigrad. Svojo študijsko pot je istega leta pozneje nadaljevala na Medicinski fakulteti v Ljubljani in 4.2.2002 postala doktorica medicine. Tri leta kasneje, 12.12.2005 je pridobila še certifikat Socialnega dela. Med letoma 2009 in 2013 je na IPSA inštitutu za integrativno psihoterapijo in svetovanje opravljala usposabljanje iz integrativne psihoterapije. Aprila 2015 je prejela IIPA (*International Integrative Psychotherapy Association*) in EPA (*European Psychotherapy Association*) certifikat Integrativne relacijske psihoterapije. Prav tako je junija 2015 postala certificiran psihoterapevt Brainspotting-a.

Že od leta 1999 dela v DrogArtu, ki je nevladna organizacija katere cilj je zmanjšati škodo zaradi zlorabe alkohola in drog. Od leta 2002 do 2006 je bila v DrogArt vodja programa za zmanjševanje škode uživalcev drog v nočnih klubih. Od leta 2009 pa do danes vodi posvetovalnico za ljudi s problematično uporabo drog kjer nudi razgovore in psihoterapijo. Od leta 2012 naprej deluje tudi v svoji zasebni psihoterapevtski praksi, kjer se usmerja predvsem v zdravljenje travme z globinskimi psihoterapevtskimi tehnikami, zlasti Brainspotting-om.

Je soustanoviteljica Zavoda Zajčja luknja, kjer se ukvarjajo s psihoterapijo in raziskovanjem zdravilnega potenciala spremenjenih stanj zavesti. V okviru društva trenutno izvajajo prvo slovensko raziskavo o zdravilnem potencialu ayahuasce (ajauaske).

Roman Paškulin

roman.paskulin@siol.net

Leta 2002 je diplomiral na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, leta 2012 pa je doktoriral z disertacijo »Farmakodinamika enteogenih drog – vpliv na izražanje genov«. Znanje je vzporedno poglobljal na medicinskih ekspedicijah v Afriki, Južni Ameriki in Aziji, kjer se je seznanil z reševanjem civilizacijskih bolezni v drugih družbenih okoljih.

Leta 2005 je ustanovil OMI Inštitut, zavod za antropološko medicino (www.omi.si) s poslanstvom znanstvene evalvacije tradicionalnih metod zdravljenja s poudarkom na zdravilnih

rastlinah. Rezultati raziskav so objavljeni v številnih domačih in mednarodnih znanstvenih publikacijah, najodmevnejše pa je odkritje delovanja zdravilne rastline iboge na celični metabolizem energije s posledičnim premikom bivanjskega modusa posameznika.

Je raziskovalec na Medicinski fakulteti v Ljubljani, vodi svetovalnico kot terapevt medicinske hipnoze in je član strokovnih odborov Združenja za integrativno medicino Slovenije (ZIMS) in Mednarodnega centra za etnobotanične raziskave, izobraževanje in storitve (ICEERS).

Damjan Marić
damjan.marić@gmail.com

Damjan Marić je absolvent magistrskega programa Biopsihologije na Univerzi na Primorskem. V svojem diplomskem delu se je ukvarjal z novjšimi dognanji o uporabi psihedelčnih spojin v terapevtske in raziskovalne namene in s tem vidno prispeval k temu področju v Sloveniji. Je član neprofitnega volonterskega društva DrogArt za zmanjševanje škodljivih posledic drog, organizacije ICEERS (*International Center for Ethnobotanical Education, Research and Service*) in eden izmed ustanovnih članov Psihedelčnega Društva Slovenije. Usposobljen je za varno delo z nevarnimi snovmi, zato je sodeloval s podjetjem Bunk Police pri izdelovanju reagentov za testiranje psihoaktivnih spojin in s tem pomagal pri zmanjševanju tveganja oz. negativnih posledic, ki jih lahko povzroča uporaba zavest spreminjajočih agentov. Trenutno je osredotočen na novo odkrite antidepresivne lastnosti nekaterih snovi, ki se uporabljajo v namene anestezije, kot je npr. ketamin.

Peter Gasser
pgasser@gmx.net

Peter Gasser je doktor medicine, rojen leta 1960, poročen in oče treh otrok. Je psihiater in psihoterapevt zasebne prakse v švicarskem mestu Solothurn. Naučil se je tako psihodinamskih metod kot tudi terapije z zavest spreminjajočimi substancami, - psiholitične oziroma psihedelčne terapije. Od leta 1992 je član Švicarskega zdravniškega združenja za psiholitično terapijo in od 1996 tudi njegov predsednik.

Je edini zdravnik na svetu, z uradnim dovoljenjem za zdravljenje s pomočjo LSD.

Teri Suzanne Krebs
krebs@emmasofia.org

Teri Suzanne Krebs je bila raziskovalka na Oddelku za nevroznanost Medicinske fakultete na Norveški univerzi za znanost in tehnologijo v Trondheimu. Študirala je matematiko na Harvey Mudd College, računalniško nevroznanost na Univerzi v Bostonu in bila gostujoča raziskovalka na Harvardski medicinski šoli.

V akademskem svetu je najbolj znana po metaanalizi raziskav uporabe LSD za zdravljenje alkoholizma in populacijski študiji odnosa med duševnim zdravjem in uporabo psihedelikov. Zaradi rezultatov, ki so bili za javnost nepričakovani, so njene raziskave odmevale tudi v medijih.

Danes ob raziskovalnem delu deluje tudi kot vodja odbora neprofitne organizacije EmmaSofia v Oslu, ki se trudi povečati dostop do kvalitetno-preverjenih psihedelikov.

Milan Krek
milan.krek@nijz.si

Milan Krek je nekdanji direktor ukinjenega urada za droge, predstojnik Kopske enote Nacionalnega instituta za javno zdravje in vodja informacijske enote na institutu za varovanje

zdravja, kjer upravlja tudi vlogo slovenskega predstavnika Evropskega nadzornega centra za droge in odvisnost (EMCDDA). Kot asistent sodeluje na katedri za javno zdravje na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

V Sloveniji, s poudarkom na Primorski regiji, spremlja razvoj uporabe tako prepovedanih kot legalnih psihoaktivnih snovi, z njimi povezanimi kaznivimi dejanji in patologijami, ter preventivo in zdravljenjem le-teh.

